

СВОБОДА

UKRAINTAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерзі-Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з понеділка (з англійської частини):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩЕ ОДНА ПРИЧИНА НЕУСПІХІВ

В боротьбі з комуністичною агресією та московським імперіалізмом замало мати демократичним потугам добру волю припинити поширення тиранії. Треба ще знати, на які сили в тій боротьбі спиратися і кого визнавати, як справжніх речників поневолених Соведами народів, чи тих країн, що їх Москва збирається загартувати.

Це дуже важна проблема, але й теж дуже занедбана, коли йдеться про Америку. Не можна сказати, щоб на неї не звертали уваги критики закордонної політики теперішньої адміністрації. Такі критичні голоси піднімалися навіть дуже часто, чуті їх і сьогодні, як обговорюються воєнні невдачі в Кореї.

Не зважаючи на шляхотні наміри Злучених Держав в допомозі Кореїській Республіці, так є, що підпираний Америкою корейський уряд не має популярності серед більшості населення. Не має її теж і виховані в Америці, та ще під боком Вудрова Вільсона, Сінгмана Рі, президент Кореїської Республіки, що то висказався недавно про американську допомогу в такий спосіб, що вона „замала і запізна“. Цей старець, вихований по демократичному, бажав би бачити свою країну вільною і демократичною, але що з того, коли його уряд не представляє волі більшості. Рі оточений такими людьми, які не мають впливу в Південній Кореї.

Підтримування Америкою того роду урядів не є доброю поведінкою, бо вона стелить дорогу комуністичній пропаганді й улегшує в данних країнах працю комуністичних патих колон. Якраз так є в Кореї й це теж є причиною, чому комуністична агресія з Північної Кореї не знайшла серед населення Південної Кореї такого відпору, як його треба було надіятися.

Подібна можна сказати теж і за Індонезію, де Злучені Держави підтримують французького ставленика Бао Даї, який є для населення символом чужої влади і чужого панування, загартування азійської країни далекою європейською країною — Францією. Інша справа, що комуністичні „визвольники“ несут Індонезії ще більшу неволю та що якраз те заважає на американській допомозі цій країні. Комуністична пропаганда представляє це в іншому світлі, а саме так, що Злучені Держави підпирють європейський імперіалізм в Азії. Теж і про це писалося в американських газетах ліберальних напрямків уже давно, ще заки Америка рішала допомогти Індонезії, а з огляду Франції в Індонезію, але — без успіху.

Коли ж говорити про Китай, то й тут не бракувало довгими роками гострої критики уряду Чіанг-Кай-ші за те, що продовжує феодалізм, не рахується з духом часу і отагачється з переведенням конечних реформ, зокрема аграрних. Очевидно, що маємо тут на думці справжню критику політики Чіанг-Кай-ші, а не ту, яка поборювала його за те, що не йде на згоду з комуністами.

Усі ці справи — це ділянка закордонної політики Злучених Держав. Трактатування їх з під багатьма оглядами дуже подібне до того альянської політики, яка помогала по першій світовій війні організувати боротьбу проти більшовиків в Росії — Врангелям і Денікінам, себто елементам, які були реакційними та які могли тільки допомогти більшовикам ще більше закріпити свою владу, що й сталося.

ПІДГОТОВКА В ІРАНІ

Серед згодів, які появилися негайно після зачаткування комуністичного збройного наїзду на Південну Корею, неостаннє місце займає натаки на Іран, як на наступний етап советської експансії. Саме в тому часі прийшов до влади в Тегерані новий міністерський кабінет, який відзначається гострим протикомуністичним наставленням. Прем'єром назначений ген. Алі Размара, голова генерального штабу, який уже давніше займав провідне становище в кабінеті.

Новий прем'єр заявив кореспондентам, що в програмі його правління лежить перебування іранської держави з централістичного устрою на більш автономний. Він хоче покласти до життя провінційні союми і при їх допомозі перебудувати теж суспільні лад. Мова тут головню про поправу життєвих відносин, які в Ірані стоять на дуже низьких ступнях. „Наша боротьба за поправу положення в Ірані є питанням життя або смерті“ — сказав ген. Размара перед кореспондентами і цією заявою пригадав на трагічний стан Ірану.

Західні дипломати, які перебувають в Ірані, багато прихилилися до реорганізації кабінету. Тому новий прем'єр рахує на визначну допомогу в своїй праці від американської амбасадора, який має прихати до Тегерану з Грейді, де він перейшов основний вишкіл у поборюванні комуністичної зарази. Ім'я нового амбасадора загальною звісче на Близькому Сході. Це ніхто інший, а Генрі Т. Грейді.

Посилаючи Грейді як амбасадора до Ірану, уряд Злучених Держав вказує на важливість положення Ірану в політичних розрахунках між Сходом і Заходом, а радше між Росією й Америкою. Тільки негайна допомога Америки може врятувати Іран від розкладу і опанування комуністичними сусідами, які здавна пригортають Іран на ролі чергового советського сателіта. Ця загроза була предметом нарад на недавнім зібранні американських дипломатів з Близького Сходу в Каїрі. На неї звернув теж увагу голова спільних ген. штабів у Вашингтоні, ген. Омар Бредлі.

Політична загроза для Ірану тісно злучена з економічною депресією в цій країні внаслідок посухи в 1949 р. Вона стала просто катастрофою в північних околицях, і довела до справжнього голоду в Азербайджані, який лежить на границі советського Транскавказя. Совети використовують голод і намагаються перевести в життя свої плани, започатковані в 1946 р., коли то вони настановили були там свій комуністичний режим. Тільки швидка військова акція іранського центрального уряду при визначній фінансовій допомозі Америки й Англії врятувала тоді цю країну від большевицького „раю“.

Нема потреби закривати правди, що в Ірані панують відносини, які нагадують відносини в Китаю: продажність урядовців, визиск селян і непереривна агітація опанованої комуністами партії, Ту-дег („Маси“).

Молодий король-шах, Різа Паглеві, який недавно відвідав Злучені Держави, це мідерний володар з найкращими намірами, однак він не має ще часу перевести потрібні суспільні переміни. Він вступив на шлях демократії і всебічної допомоги визискуваним досі масам. Та йому не легко досягнути бажаний успіх серед великих фінансових недовіри країни та перешкод з боку великих землевласників, які не хочуть уступити зі своїх упривілейованих позицій.

Загроза для Ірану від комуністичної Росії дуже велика. На нарадах прибічників президента в Білому Домі, ген. Омар Н. Бредлі перестерігає, що напад комуністів на Північну Корею може бути підступом Росії для відвернення уваги Західного світу від Ірану, щоб тим легше вона могла опанувати ту країну. Тому зрозуміло, чому Америка посилає до Ірану Генрі Т. Грейді, як експерта в боротьбі проти підпольних і явних комуністичних махінацій.

Іван Кедрин.

Загально-національне значення ЗУАДК-ту

ЗУАДК є організацією допомогою і аподітичною. Цього свого становища строго приримується, це вміщується в політичні суперечки і строго зберігає понадпартійний характер. Однак ЗУАДК є організацією однонаціональною, українською, єдиною поруч трьох жідицьких, що боронить інтереси тільки одної національності на допомогому секторі. В нинішніх часах соціална практика доводить, що кожна інтервенція і кожний успіх в українській справі на будьякому секторі, отже й допомогому, є успіхом загально-національним. Конкретно: ЗУАДК навічав досі буквально тисячні зв'язки з не-українськими особами та чинниками. Фірма ЗУАДК, як української організації, фігурує в усіх офіційних зведеннях імміграційного Уряду, ДП-Комісії, ІРО, КАРЕ, Міжнародного Червоного Хреста, стейтвих імміграційних урядів і багатьох інших американських та міжнародних установ і організацій. У пречисленних випадках вперше приходилося пояснювати, що таке Україна й українці. У безлічі випадків ЗУАДК інтерв'ювала у справах, які точно задовольняли національно-політичні бачення: примусова репатріація (чільна ролія ЗУАДК-ту при позитивному вирішенні цієї справи у березні 1946 на загальних зборах УНІРРА в Атлантик Сіті), заходи в справі створення ІРО (листування з п-цею Рузвельт й особисті розмови з нею), несправедливі скрінинги, меморіал у справі Дивізії, втретє така остання асенациональна справа, як назва „українець“ в урядовій документації. Яку величезну

БРАТЕРСТВО ОКОПІВ

Ніщо в світі не в'яже так сильно в один гурт людей, як небезпека смерті. Ніщо в світі не витворює такого братерства, як братерство окопів — отих довгих чорних ровів, що застилалися за одну ніч, були не раз місяцями постійним мешканням, а неодному з друзів стали гробом.

Тому так довго після війни, а навіть і до самої смерті вдержується тісний зв'язок між колишніми мешканцями спільних окопів. Неодному українцеві не дозволила щаслива доля бути в рідній армії, боротися під рідними прапорами, а заставляла їх служити в чужих арміях, густило часто навіть ворожих їх національному інтересові. Але вони тоді були й тепер є українцями і їх місце після війни в одній українській організації воїнів.

Чи ж можна дивуватися, що люди одної армії підтримують з собою тісний зв'язок навіть тоді, коли від останнього пострілу минуло двадцять, чи більше років? Чи можна дивуватися, що ті люди, де б вони не опинилися — всі і всюди шукають себе, як шукали в темну, осінню ніч, у сіпнуву заміть, коли треба було піти в наступ, боронити становище, чи відступати. Багато з них наражали своє життя рятуючи раненого товариша, і не вважали цього тоді, так як не вважали тепер ні за героїзм, а просто за значущий воїнський обов'язок. А навіть рідному і безпомітному ворогові давали вони помил, не з мисливості, а з почуття воїнського обов'язку супроти людини, яка так само як вона наражала своє життя в отвертій, лицарській бою.

Вих імміграційних урядів, стали адекватними українським прихильникам. Величезну пропагандивну роллю відіграв і далі грає окремий стіл ЗУАДК-ту в Нью-Йорському порті з його українською вишкою та відзнаками в національних барвах. У зв'язку з доушесенням ЗУАДК-ту до оформлення українських іммігрантів у порті та у зв'язку з переселенням акцією ЗУАДК в терені (доушесення завірен від американських спонзорів, приезд іммігрантів, оліка місцевих переселенців осередків) — в американській пресі появилися буквально сотні статей і заміток, у котрих мова про загально-українські справи.

Все це знаменито розуміють і знають наші національні воїни, які не цуралися ніяких засобів, щоб не допустити до залегалізування українського Комітету, та й по нинішні (Докінчення на стор. 3-тій).

Восні окопи — тверда, але добра школа життя. Це пробні каміни характерів і вдач, найбільш певна міра патріотизму не на словах, а на ділі. Тому в окопах падає менше фраз, як людей! Окопи навчили людей, які перебували в них, одної великої правди: Існують речі, що високо виростають понад особисті, чи гуртові переконання, що затірають регіональні різниці та усувають граничні стовпи поодиноких областей рідної країни. І тієї правди тримається твердо майже кожний бутий воїн, хоч би він був яким добрим членом якоїсь партії, чи патріотом своєї області. До нього має далеко важкий приступ чужий доктринерство, нетерпимість і апертість — у справах, які стоять нижче від ідеї рідної держави, за яку він давав своє життя, чи про яку мріяв стоячи навіть у чужих окопах.

Чи ж можна дивуватися, що бутий воїн-українець створив в усіх країнах, куди їх доля закинула свої воїнські організації, та що ці організації найшвидше знайшли між собою зв'язок. Чи не буде Німеччина, Франція, Англія, чи Італія, чи це буде Туніс, Алжир, Марокко, чи Єгипет, чи це буде ЗДА, Канада, Бразилія, Аргентина, чи Парагвай, чи далека Австралія — всюди знайшли себе і ще знаходять українські люди окопи.

На терені Злучених Держав Америки діє Об'єднання Бутих Воїнів Українців в Америці (ОБВУА). Воно згуртувало вже дуже багато бутих українського воїнства, що опинилося тут, воно потворило вже свої відділи по більшій скупченні нашої імміграції в ЗДА і навізало контакт з організаціями по інших країнах. Ясна річ, що за кілька місяців свого існування не могло ОБВУА виконати всього наміченого організаційного та ідеологічного плану, який собі намітило. Ще багато українського воїнства не належить до своєї організації, це багато місцевостей не має свого відділу. Так само не відмічено яскравих важливіх подій з Вишвольної Війни, чи то у формі анімалей, чи рефератів. Але й одно й друге приїде з часом, коли й Управа і члени та кандидати на члени упоруються зі своїми особистими труднощами.

Поруч загальної національної мети, поруч ідеалів рідної воїнської традиції і поруч взаємної допомоги лежить на організації бутих воїнів один великий і почесний обов'язок: бути об'єднаним чинником для всіх добрих українців, що знайшлися поза межами України. Ці організації повинні всі і всюди давати добрий приклад громадської дисципліни і толеранції, коли це не заторкує найвищого ідеалу нації. Крім цього вони повинні висвітлювати мало відомі та об'єктивно насвітлити неясні сторони історії визвольних змагань.

Тоді вони виправдають у сто відсотках своє існування та виконають велике завдання, хоч і без зброї в руках.

Ольга Мак. Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА“

(Уривок з автобіографічних матеріалів).

Наступив і неблаганий день від'їзду. Відправляю чоловіка на двіреш, стараючись здавити в собі переконання, що це — наше останнє побачення. Серце моє, немов залізним обручем, стискує страшний тягар, але я кріплюсь з усіх сил, щоб в останні хвилини не завдавати непотрібного жалю. Ми не маємо навіть більше про що говорити, бо все вже сказане... Ось і останній сигнал! Прощаємось. — Бувай здорова! Кріпись! Не забувай! — Повертай швидко! Будь обережним! В думках я буду все з тобою! Останній стиск рук, останній поцілунок, останній погляд

Між тим по мою служницю прийшов її швагер і забрав на якийсь час до себе, бо його жінка, сестра моєї служниці, мала нещасливий порід і лежала в шпиталі, а четверо дітей були без догляду. Я залишилася з донечками сама. Ранком я будила їх, коли було ще темно, вдягала, годувала, а потім ішла до праці, доручивши сусідці відправляти до садочку разом зі своїми дітьми. Повернувшись додому, мусіла прятати помешкання, палити, варити щось їсти, а потім іти до садочку, щоб привести їх назад. Підготовка до лекцій, писання конспектів і виправлення учнівських зошитів тривала далеко за північ...

Але і цього було недостатньо. Несподівано захворіла менша донька, і скликаний консилиум прийшов до висновку, що коли в найближчі дні не наступить перелам в кращу сторону — дитині загрожувала складна операція з трепанцією черепа. Хоч не хоч, дитину довелось віддати до шпиталю.

Коли тепер пригадую собі ці дні, насправді дивуюся, як можна було це пережити! Я плакала цілі ночі, плакала, йдучи темними ранками на роботу, плакала вступуючи до роботи до шпиталю, і плакала, йдучи зі шпиталю додому. Тільки під час роботи не можна було плакати, бо я була на державній посаді, а за сльози ніхто не платив... Про їжу мені було навіть гідко згадувати.

Знайомі і сусіди, відчувуючи небезпеку, перестали бувати в мене в хаті, і я була сама зі своїм горем і зі своїми думками. Одного дня, ледве я вернулася зі шпиталю і взялася до хатньої роботи, являється якийсь тип у цивільному. — Чи тут мешкає Олександр Мак? — Тут. — Я мушу з ним говорити. — На жаль, його нема дома. А чого ви хочете? — Я прийшов з Військової Управи повідомити, щоб ви завтра з'явилися для переєстрації. Коли ви буде дома?

— Не знаю. Спитавши мене, куди поїхав Олександр і в якій справі, він зтер пішов. Обнята власним горем і клопотами, я спочатку не звернула на це жадної уваги.

Слідуючий день був вільний, і коли я прийшла до шпиталю відвідати хвору дитину, мене повідомили, що небезпека минула, і я, коли хочу, можу її завтра забрати додому.

Висила негайно телеграму до свекрухи, вимагаючи категорично її приїзду, а сама вирішу на другий же день взяти на кілька днів відпустку, щоб заопікуватися хворою. З таким рішенням іду до праці. Раптом на другій годині, пояснюючи учням способи характеристики літературних персонажів, згадую собі візнтера з „Військової Управи“. — Мати Боже! — мало не скрукую вголос. — Адже це був енкаведист в цивільно! Пригадую собі холодний, тупий погляд сірих очей, низьке чоло і щелепи злочинця... Пригадую собі загальний вираз обличчя, невловимий

але специфічний, по якому кожна досвідчена людина безпомилково пізнавала майстрів екаведистського ремесла. — Так, це був енкаведист! Несумнішно, енкаведист!

Ледве скінчилася година, як мені приносять телеграму від пані Г., в котрій значилося, що Олександр вийхав додому тиждень тому назад.

Сумнівав більше не було: чоловік пропав! З роботи маю бігти додому, запалити і обігріти хату, бо на дворі стояла люта зима, а хвора дитина мусіла бути в теплі. Але полорозі заходжу до НКВД і, добувшись прийому до начальника, вимагаю відповіді, що сталося з моїм чоловіком?

Начальник, дивлячись встору, каже, що він нічого в моїй справі не знає, але є переконаний, що коли я приїду додому, то застану якісь новини... Дійсно, дома мене чекали новини... Насамперед, я пішла до сусідки по ключі, бо вона, відводячи дітей до садка, зами-

кала мешкання. В неї я застала двох людей: начальника „спеціалділу“ Інституту Царика та „представника Військової Управи“.

*) „Спеціалділ“ називалися діяльні відділи НКВД, котрі були при кожній установі. Вступуючи на будь-яку посаду, людина повинна була насамперед вжитися на облік „Спеціалділу“. Туди писалося докладну автобіографію і виповняли спеціальну анкету. Прийнявши на роботу нового урядовця, „Спеціалділ“ відсилає запит на попереднє місце праці попереднього, звідки подати ніж дні про себе, і, таким способом, мав докладне уявлення про кожну особу, котра працювала в даному підприємстві. Далі „Спеціалділ“ писав свої спостереження.

Др. Іван Турянський

Спогад про день 1. липня 1910 року

(Присвячую славний пам'яті Адама Коцька)

Дня 1. липня минуло 40 років, як на барикадах у коридорі Львівського університету загинув героїчною смертю студент Адам Коцько, поцілений в голову кулею засліпленого націоналістичним шовінізмом і ненавистю до українців польського студента. Згадував це, що разом з іншими українськими студентами боровся за нашу правду на Львівському університеті та за Український Університет на українській землі.

Липням діном на поліз 1. липня 1910 року, як останній масовий виступ українського студентства в боротьбі за Український Університет, героїська смерть Адама Коцька та інші «епілози» цієї поліз — процес проти українських студентів у Львові, знааний у нас під назвою: «Процес 101» (урядовий акт обшукання був звернений проти Решети й товаришів) — не знайшли у нас досі належного висвітлення, «ані збереження їх для історії. Як один з нечисленних тепер уже безпосередніх учасників тих подій, передаю оцей мій спомин з тих «гарячих днів» та присвячую його славній пам'яті Адама Коцька, який цього прощального дня — 1. липня 1910 року — право української нації на власне життя і на власну Свободу Науки підтвердив своїм молодечим життям, своєю кров'ю.

В останніх днях місяця червня 1910 року повідомлено українським студентським організаціям у краї, що поодиноких студентів «на провинці», щоб явилися в дні 1. липня 1910 року у Львові на студентське маніфестаційне міне в справі Українського Університету. Збірний пункт назначено було: руханкова зала тоді, «Сокіл Ватко» у Львові, вул. Руська 20, год. 7-ма ранку (будинку 7-ва «Дністер»).

3 Коломиїчани виїхали були як делегати студентства: бл. п. Микола Матвій-Мельник (помер в 1944 році в Нью-Йорку, коротко після приїзду до США) і з.

Ранком, дня 1. липня заповнилася руханкова зала, «Сокіл» українсько-студентською молоддю. Після короткої промови кількох студентів, з котрих пам'ятаю досі імена Миколи Залізняка і Юліана Охримовича, які з'ясували історію боротьби за Український Університет та вороже ставлення львівських університетських властей до наших домагань, рішення було влаштувати того ж дня в університетському будинку маніфестаційне міне, навіть мимовільно заборони Ректорату. У зв'язку з тим піднесено було побоювання, що на випадок влаштування нелегального міне, може прийти до сутички з польською шовіністичною студентською молоддю, тому треба бути як-так приготувані і на таку есентауальність. Студенти почали «узброюватися» в «булавки» та «руханкові палиці», а декому пощастило заловити під полу загортки ногу від поламаного молоту. Правда, Т-во «Сокіл» мало через те шкоду, але ми тоді над тим не застаноулялися.

Серед учасників панував поважний, але не менше бадьорий настрій.

Після даних вказівок мали ми групами по 3-5 чоловік, удатися з різних сторін на університет при вул. св. Миколая. Мені й це декільком студентам випало йти до університету від вул. Мокнацького, отже ми мали шмат дорогою обійти від «Дністра» то й мусіли дойти поспішати. Ідучи вулицею Мокнацького заважали ми в кількох брамах кам'яниць, а також в університетським будинку, групи умудурованої поліції. Це навало нас на здогад, що це «зарядження» влади на випадок якоїсь сутички. Нам було також ясно, що вшехпольська академічна молодь про нашу вічеві плани на університеті знає і буде намагатися віче розбити. Так воно і сталося. Як ми пізніше довідалися, відділами Поліції, яка була тоді розставлена до сіяних кам'яниць, проводила комісар поліції Тауер.

Спокійно і, як нам здавалося, незаметно напливала українська студентська молодь з різних напрямів до університетського будинку. Ніхто нас не здержував і не було видно ніяких гуртів польських студентів.

Всі ми зібралися у викладацькій залі ч. 3, на першому поверсі. Сала, одна з найбільших, заповнилася цнццр українським студентством. Було між нами кілька студенток, з яких пригадую собі імена Юзичинської, обох сестер Величківських та Гандю Франківну, бо вони були у нас пізніше під час судового процесу, постійними гістьми на салі розправ.

Щоб забезпечитися перед ненадійним нападом з боку вшехпольської «боляки», розставлено при всіх сходоходах квітках та коридорах на 1 поверсі «вертових».

В кілька хвилин після розпочаття віча почули ми з коридорів глухі лоскоти, а «вертові» збігли голосно, що вшехпольські студенти наступляють, щоб розбити наше віче. Залучала команда «будувати» негайно на коридорі барикади. Ми кинулися їх ставити з лавок, столів та стільців. Миттю повстала барикада праворуч в коридорі, яку ми обсадили «узбройованими» у поліна, яких доставляли нам другі студенти із скринь на коридорах. Ті поліна були нашою зброєю, «на віддалі», ними ми відпирали наступ «боляки». Між оборонцями «барикади» нахилилися також славні пам'яті студент Адам Коцько.

Вшехпольські «боляки» почали відступати зі сходоходів квітках на коридор і направили на нашу оборонну позицію. Нам забракло вже поліна. Тоді почали ми ломати крісла та що тільки можна було, щоб могли далі оборонятися. В коридорі, який сам по собі був

досить темний, клеветіло крик та рев, брязкіт товчених вікон та зускіт поліз і цегол. Нардо поспішалися револьверні стріли, дим заліз коридорі, а вслід за тим пролетіла страшна вістка: «Один наш вив; Коцько забитий!».

Вістка на сколихнула усіх, але ми не уступали з «барикади», бй інше дали.

Постріляному в голову товаришеві, який звалився з «барикади», поспішили найбільші товариші на поміч і занесли його до передньої уступу, щоб перев'язати ранку. Він давав ще кілька позначок життя, але по слабко хрипавих неспромож битися. Його серце і так, на наших руках, замкнулося.

Той момент був для нас такий потрясачий, що й сьогодні, після 40 літ, на саму згадку про ту хвилину захоплює очі слезами.

Уже наші цнццр друг і товариш, звазаний берець за правду своєю Народоу, улау український студент у боротьбі за українську Свободу Науки. Улау з руки польського студента, якому спіла ненависть до всього, що українське, вложила в руку збічку зброю.

Як ми були заняті коло покійного Коцька, бй тривав далі й ще держалися наші на «барикадах».

Нагло залунав крик: «Поліція, поліція!» Ми вискочили на коридор, почули наступляти «державна поліція» (уся в польських руках). Вона наступала на нас лавою з насильничими багнетами на крисах. Ми почали подаватися назад до салі, де відбувалися першче віче.

Миттю заповнилася сала знов цнццр українською студентською молоддю. Під фронтальною оліною салі, задовж неї, усталилися два ряди поліції з крисами, головними до стрілу і настороженими багнетами. Ви-

ла сталь, яка полискувала в світлі ламп та суворі лиця поліцістів, які ані ворухнулися, приволили нас до свідомості, що наше положення грізне. При кожному вікні стояло по двох поліцістів з крисами, а також при обидвох дверях (було два виходи на коридор) стояли по два озброєні поліцісти.

Зігнали до салі поліцейськими багнетами зрозуміли ми наше положення і почали «роззброюватися». Кожен покидав на підлогу, або під лавку, «зброю», яку мав при собі, щоб не захопили його «з зброєю» в руки. Деякі товаришів-студентів не вдержали зі зворушення і переляку, почали плакати, хотіли втікати «через вікно», однак згодом упокоїлися і вже мужньо перенесли все з нами. Декільком студентам удалося «спуститися» ринною на підвіря, однак поліція їх і там переловила.

Настав грізний момент. Комісар Поліції Тауер заявив, що як хто з нас буде намагатися ставити будь-який спротив, — він дасть наказ стріляти. Всі ми були беззбройні, як поліція у двох лавах спрямувала крики проти нас — українських молодих і гарячих сердець.

Тоді вискочили на лавку студенти Залізник і Охримович та назвали всіх захватчиків абсолютний споміг. Ми послухали цього візання і спокійно вижидали, що буде далше. Нас позвали тоді відправляювачі під ескортом на «перелухання», яке переводила така зараз і в університетським будинку: польська університетська влада. Конного з нас впроваджували поліцісти до салі, де був «слідчий трибунал», який питав привну на салі вшехпольську «боляку», чи знає хто з них даного «підсудного». Якщо хтось з них сказав «так», тоді відводили цього українського студента і переводили до тюрми Окружного Карного Суду при вулиці Ваторії.

З черги привели теж і мене на це «перелухання». Мені наказали наложити на голову капелюх (я мав тоді білий солом'яний капелюх), тоді піднесли окули з товп «боляки». «Так, тен бил, то он!» (так, цей був, то він). Мене переводили з університетського будинку до тюрми при вул. Ваторії вже пізнім вечором. На розі вулиці, між кам'яницями «Гом» і «Шкоці», зібралися вшехпольські обивателі і як наділила дорожка (кінця) з арештованим українським студентом, тоді товпа плювала і обидувала його каміннями, вигукуючи при тим найбільш обидливі слова. Коло мене на задньому сидінні сидів один поліціст, а на «кізлі» коло візника другий, грубешний, якому довелось також дістати каменюкою в плечі, він аж ажнув і сердешно заляв. Я вишов з тієї ситуації ціло.

Перелухання на університеті і перевезення арештованих українських студентів до тюрми тривало до пізньої ночі. В тюрмі при вул. Ваторії розміщено нас в келіях по 25-30 чоловік в одній. Келії були дуже брудні, без ліжок, на додощі лежала напів зігнила мочка м'яса-солама, в якій кишіло від насіком, головні таргани. Просто гній. Місяця було дуже мало, положитися не було на що, тому кожний щод відпочивав, сидів «по турецьки». В одному куті келії примістився був студент Ставничий (імя його я забув, він був опісля гімназічним учителем). На голову натягнув «капузу» своєї пелерини, черевик зняв з ніг і убрив їх на руки і при блідому електричному світлі товк цілу ніч насіком. Ранком виділи на стінах біля нього дві великі кроваві плями.

Ми скоро наладнали звязок з товаришами з других келій та порозумілися, щоб домагтися від визначної влади перенесення до чистих келій. Ми подавали такі домагання, а як їх не полагодили, ми загроздили «годоуванням страйком», хоч до цієї пора нам ще взагалі не дали ніякої поживи. Це тоді, дня понад віч, переведено нас до інших келій, наші «первіси» жили вичищено, дано трохи ліжка і ковти. Так ми «розгостілися» буди на довший час, одночасно почали укладати плани дальшої нашої спільної акції. Перш за все були ми цікаві знати, чи дійсно «на світ» та хотіли порозумітися якнайшкоре з нашими посланцями.

Згодом ми дізналися, як поставилося українське громадянство до тієї цілі поліз. А воно поставилося дуже гідно. Вістка про «буць» на університеті і смерть українсько-

ЮЛІАН МУДРАК

(Пам'яті визначного громадського діяча)

Видходять від нас один по одному передові робітники нашого господарського життя в Галичині, діячі з яких іменем звазана його відбудова після знищення в першій світовій війні та його розвиток в тридцятих роках.

За Денисом Коринцем та Степаном Кузином відійшли в останньому часі Євген Храпливий, Юліан Шепарович, Дмитро Квасниця, Юліан Павличковський, а в дні 27. травня 1950 р. помер в цюжорській лікарні інж. Юліан Мудрак, колишній радник львівської Дирекції Пошт і Телеграфів, що зміло лучша свою роботу державного службовця з працею в українських громадських установах.

Юліан Мудрак народився 18 квітня 1878 р. в селі Скопів над Сяном на українсько-польському пограниччі, як син тамошнього священика о. Івана Мудрака та Марії з роду Федусевич. Батько його походив з найдавніших на заході окраїн української землі, з села Острівця, староболубовенського повіту на південній — в тому часі угорській Лемківщині. Вчився в гімназії в Стрию, а відцу освіту отримав у вищих гірничих школах в Пржібрамі в Чехії та Леобені в Австрії.

Від 1901 до 1904 р. працював як інженер в Дирекції Пошт і Телеграфів з обсягом діяння на всю Галичину. В тому році відбулася розбудова поштової та телеграфно-телефонної мережі, в чому велика частина особистої праці Покійного.

Та праця державного службовця його не задовольняла. Головним його зацікавленням було господарське життя українського населення. Як господарник виявив він себе за роботою в різний час майже в усіх українських крайових установах у Львові. Де треба було господарського знання і досвіду та охоти до громадської праці, де були економічні труднощі, там запрошували інж. Юліана Мудрака. Коли в 1904 р. покинув державну службу — аповні посвятився праці в громадських установах. Був головою хліборобського Товариства «Сільський Господар» членом дирекції кооперативного банку «Дністер» та централі міських споживчих кооператив «Народна Торговля», директором будівельної спілки Івана Левинського, членом видавничої спілки «Діло», членом виділу Наукового Товариства ім. Шевченка, матеріального Товариства «Прогресс», Українського Технічного Товариства, Т-ва «Праця», членом комітету будови Церкв св. Миколи у Львові, членом комітету будови нагробниці Івана Франка, де він технічний надзір над будовою, був вида-

цем місячника «Політика», що появлявся у Львові в 1926-28 рр.

Поза господарськими справами був великим любителем природи. Гори, ліси, дерева, квіти займали його весь вільний під праці час. Город його хати у Львові при вул. Гроховський був малим ботанічним городом, в якому під його опікуною рукою виростили «його» дерева і квіти. Коли в 1924 р. гурт приятелів краєзнавства і туристики заснували у Львові Українське Краєзнавчо-Туристичне Товариство «Плай» Юліан Мудрак був одним із основників і одним із перших членів Управи, одним із перших організаторів краєзнавчих прогулок та душею життя Товариства.

Війна та окупація зах.-українських земель примусила його відійти за Сян. Після довголітнього побуту в Замостою Холмщині вернувся до Львова, щоб в 1944 р. знова почати життя скитальця. Через землю своїх предків Лемківщину, а потім через Словаччину і Австрію переїхав до Варшави, а весною 1949 р. до Нью-Йорку зломаний та безспільний. Серед дерев і квіток бруклінського ботанічного городу шукав розради та думками — споминами летів далеко за океан до своїх квіток на рідних праці особистого і громадського життя.

Ньюйорська громада прощала його панакхидою в Церкві св. Юрія вечором 30. травня: співав хор «Думка» під кер. А. Крушельницького. Похорон відбувся 31. травня на новім кальварійським кладовищі. З дружиною Марією з Підліссян, дочкою та зятєм Марією і д-ром Богданом Карпівичем та внуками Христею і Ксенією, проводила свого незабутнього шфеа та дорогого приятеля із щирим жалем невелика громада — вільних осіб від праці — колишніх друзів та співробітників, що глибоко поважали і цінили його характер, працю і доброту та сердечно любили.

(п)

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Новини з совєтської преси)

УНІВЕРСИТЕТ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Для робітників Печерського району Києва в Колонній залі Української філармонії відкрився університет музичної культури. Згідно з планом, а програми навчання робітників прослухують 10 лекцій-концертів, що познайомлять їх з творами совєтських композиторів і класиків української та російської музики. Ілюстрації до лекцій дадуть державна симфонічна оркестра, капела «Думка», народний хор, ансамбль пісні і танцю і т.

ЗЛИВНИ ДОЩІ

На території Рівенської, Житомирської, Київської, Полтавської, Сумської Харківської, Запорізької і ін. областей наприкінці травня пройшли великі зливи дощів. Рівень опадів сягнув 17 мм.

ЛЬВІВСЬКИМ МІСЬКОМ ПІД ОГНЕМ КРИТИКИ

В цій рубриці ми згадували вже про пленум партійних обкомів Харкова, Києва, внаслідок яких в обкомах пройшла чистка. Недавнім часом відбувся подібний пленум львівського міського КП(б)У. Учасники пленуму різко критикували міськом по керівництву політичним вихованням, викрили хиб в організаційно-партійній роботі. Пленум прийняв постанову порадити конкретні заходи до ліквідації хиб в роботі міському, на виконання рішення ЦК КП(б) У. Як ті заходи — про це не говориться. Найпевніше це — знову чистка.

Декого з арештованих студентів звільнено вже на другий день. Ті товариші мали можливість віддати своїм ушавшомо Другові-Вордєві осяганню прислугу та відправити його на вичині спочинок.

Похорон Адама Коцька перемінявся буд у величаву українську маніфестацію, в якій взяло участь усе українське громадянство міста Львова та доколическі міст і сіл, також були делегації з цілого Краю.

Адама Коцька похоронено у Львові на Личаківському кладовищі, де рік-річно в дні 1. липня сходилися друзі Покійного та вся українська студентська молодь, щоб віддати пошану Покійному і з його життя і посвяти набирати сил і завзяяти до дальшої боротьби за Українську Свободу Науки та кращу долю нашого народу.

Як «епілог» подій з дня 1. липня 1910 року відбувся в 1911 році у Львові процес проти 101 українських студентів, та про це згадаємо іншим разом.

ПОВСТАНСЬКА ВІЙНА НА КАВКАЗІ

Недавнім часом утік до британської смуги Німеччини і віддався в опіку британської військової сержант совєтської армії М. Курсєв, 25-річний кавказець. Британська влада надала Курсєву права азидю і одночасно сповістила, що подібні права дада ще декільком перебіжчикам. Курсєв сказав цікаві зізнання про долю двох кавказьких племен — чеченців та інгушів. Ті зізнання британська висока комісія для Німеччини опублікувала в пресі.

Сержант Курсєв, син кавказьких колгоспників, виконує службу в одному з окупаційних совєтських відділів в Німеччині, був даєм на відпустку вдома, поблизу праці Чеченсько-інгушської автономної республіки. За першим разом він був свідком масової депортації чеченців та інгушів на Сибір. Це був день червоної армії, — «оповідає Курсєв. — В чеченських та інгушських аулах совєтська влада скликала віча для вшамування «совєтських воїнів». В час, як чеченці та інгуші вичували, їх обступили озброєні відділи війська та НКВД, під конвоем відправляли на станції і масово депортували на Сибір. На Сибірі чеченці та інгуші розселили невеличкими групами, забороняючи всілякий зв'язок між собою. Партійні політруки при депортації заявили чеченцям та інгушам, що депортація — це кара за зраду совєтської влади і співпрацю з німецькими окупантами. «Наскільки мені відомо, між загальом депортованих племен і німцями не було ніякої активної та безпосередньої співпраці», — сказав Курсєв.

Під час другої відпустки додому Курсєв ствердив, що совєтській владі не вдалося вивезти всіх чеченців та інгушів. Певна кількість їх виртувалася та заховадалася в непрохідні гори. Звідти вони тепер ставляють чинний спротив совєтській владі.

Безпосадна розправа совєтської влади над кавказькими племенами була причиною, що Курсєв дезертував і перейшов на британський бік.

В британському повідомленні говориться: «Розповідь Курсєва про депортацію повністю відтворює попередні розповіді про жорстокість і безоглядність, з якою знищено ці два малі народи».

РІДКІСНА ОПЕРАЦІЯ

50-річна пралиністка дитячих ясел в Зимнаводі к. Львова впродовж дня 17 разів втратила свідомість. Її відправили до лікарні у Львові. Рентгенологічна знімка черепа показала, що в тім'яній частині мізку знаходиться 4 см. голка. Як потрапила голка в мізок — було невідомо. Припустили, що вона попала туди ще в дитинстві хворої. Лікар зробив розтин черепа і мозкової оболонки. Електромагніт був безсилий витягнути голку. Вона обросла за 50 років щільною рубцевою масулою. В таких складних умовах довелося відслювати скальпелем. Операція пройшла щасливо без пошкодження судин, поруч якої була голка. Хвора видужала.

КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ ПРОХОДИТЬ ТУТО

Суцільна колективізація сільського господарства західних, Ізмайльської та Закарпатської областей України, як впевають совєтські газети, в основному вже завершена. В окремих районах колективізовано 90,7% орних земель. Тепер «найголовніше завдання полягає в тому, щоб політично і організаційно зміцнити всі колгоспи», «виховати колгоспників в дусі колективізму, в дусі совєтської ідеології», — вказують газети.

Якраз і у тому відношенні

ПІДІЙТИ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПИТЕ СВОЇ ВОЙНИ ЧЕРЕШЕЦЬКИЙ СЕЛІВНИК!

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союзу!

“UKRAINE AND ITS PEOPLE”

An English handbook with maps, statistical tables and diagrams

— edited by —

I. MIRCHUK

This is a collaborative work and the book might be termed a Ukrainian encyclopaedia in miniature.

Price \$3.00.

Order from:

СВОБОДА BOOK STORE

P. O. Box 346,

Jersey City 3, N. J.

Слово до студіюючої молоді Канади, а зокрема Монреалу

Юні Друзі!

Багато з вас розпочало свої студії, та воєнна завірюха, важкі злидні й скитання з місця на місце не дали змоги докінчити розпочатого.

З приїздом в Канаду вирінула проблема праці для прожитку. Кожний з Вас думав про те, як покінчити свою науку й здобути знання, необхідні для поліпшення життєвого рівня, для майбутньої праці в користь рідного народу і очевидно для того, щоб мати змогу брати участь у житті Канади.

На шляху до здійснення Ваших мрій стали поважні перешкоди: брак матеріальних засобів, незнання мови, неохочували Вас до продовжування студій.

Тепер всі ці перешкоди відпадають. В цілій Канаді відкрито в університетах поодинокі слов'янські катедри, а в Оттаві Східно- і Південно-Європейський Інститут. Дуже добре цю справу поставлено в

Монреальському Університеті. Завдяки гуртові європейських науковців, що його очолює проф. Теодор Домарадський, створено Центр Слов'янщини. Центр складається зі слідуючих катедр:

Українознавство: українська література, українська культура, українська цивілізація, введення в мову (фонетика, морфологія, етимологія), історія української греко-католицької церкви.

Слов'янство: слов'янська цивілізація, література й історія слов'янських країн, державний лад і конституція народів Східної Європи, цивілізація і література наддунайських народів, західна і східна славянська, практичні студії слов'янської фонетики.

Мови: французька, англійська, польська, московська, словацька, чеська.

Семинари: пропедевтика, цивілізація слов'ян, філологія слов'ян, методологія і педагогіка слов'ян, семінар польської літератури й цивілізації.

Різне: московська література, московська стилістика, польська література, польська стилістика.

В міру потреби можуть бути відкриті й інші катедри.

Студенти Слов'янщини Центр у студентів Монреальського Університету мають ті самі права й обов'язки та мають можливість вибрати в студії предмети в знаних собі мовах, доповнюючи знання французької чи англійської мови.

По закінченні курсу студент отримує університетський диплом — бакалавріатський, магістерський або докторський. Він має право здобути працю в урядових, в школах і в приватних підприємствах, так як дипломи признані в цілій Америці. Згаданий Центр має право нострифікувати документи й засвідчення тимчасових студій, що допомагає студенту скорше закінчити науку.

Університетська влада і канадський уряд дають студентам повну підтримку.

Навчання відбувається в вечірніх годинах і після праці. Оплата вноситься \$110,00 за рік. Академічний рік має два семестри. Наука триває від жовтня до травня. Вписи вже приймаються.

В слідуючому році планується матуральні курси. Викладачі рівно як в слов'янських мовах та вивчення однієї з обов'язкових мов. Оплата за матуральні курси вноситься \$50,00.

Друзі, як бачите, тепер є можливість продовжувати студії, не перериваючи свого заняття, я звертаюся до всіх з гарячим закликком: Вписуйтеся на дальші студії!

М. В. Павленко-Луцв,
Асистент

Увага: Вписи і по всякій інформації прошу звертатися на адресу:

Universite de Montreal
Centre 88 d'Etudes Slaves
2900 Boulevard du Mont-Royal
Montreal, 26, Que.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ІРИНА АРТИМ

ПРОЩАННЯ

ЗБІРКА Оповідань в кольоровій окладці

Сторін 100. Ціна 35 ц.

Замовлення слати до:

"СВОБОДА"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРІДЖПОРТ, Конн.

Відділ Українського Конгресового Комітету

Дня 25 червня 1950 р. відбулися сходні українських громадян Бріджпорту, на яких засновано відділ Українського Конгресового Комітету. Нардами проводив голова філії УКУ-ту із Нью-Гейвен п. А. Малланчук. До Управи відділу УКУ-ту в Бріджпорті вибрані: п. Чернявський Дмитро як голова, п. Анастасія Бик-Сомберко і Марія Волонна як заступники голови, п. Ярослав Шумигора як секретар і п. Лев Казісв як касир. Від Українського Конгресового Комітету взяв участь у сходах п. В. Мудрий. Він виголосив довшу промову на тему завдань Українського Конгресового Комітету та його філії і відділів у теперішню пору в зв'язку із положенням українського народу на рідних землях.

По нарадах присутні делегати датки на Український Конгресовий Комітет - Народний Фонд. У сходах взяло участь, не зважаючи на велику спеку, сімдесят місцевих українців.

К. Ч.

РОЧЕСТЕР, Н. П.

Писанка для скитальників

На місячних зборах Бр. св. Писанка, Від. 217 УНС у квітні ц. р. на прохання делегатів Допомогового Комітету і представителів Петра Писанки передано писанку на скитальників. Писанку зложили: І. Полізаць \$5, М. Троїстяцький \$2, по \$1 зложили: А. Богучський, В. Пригода, П. Паснак, В. Колдаский, С. Микільський, Т. Герула, Ю. Шпак, Н. Макасів, П. Фута, М. Янула, Ф. Дорощук, М. Климів, І. Терещук, Н. Савульський, К. Гунька, А. Іванів, А. Задорський. З братської каси додано \$10. Разом з дрібними зібрано \$35,50.

Уряд і члени ніколи не відмовили підтримки Допомоговому Комітету, не зважаючи на інші видатки, яких часом забагато. Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

Делегатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагається все нових зборів майже від цих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоб і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всілякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі від-

цілові справи, між іншим теж і фінансові.

Повищу збірку жертводавців призначили на закупку харчевих пачок для хворих скитальців в Європі. Це рішення Допомоговий Комітет сповнить у найближчій будучності.

За останніх три роки Доп. Комітет (місцевий) вислав багато харчевих пачок і буде й далі висилати, бо хворі скитальці на даліше перебувають в Європі, без огляду на те, чи Міжнародна Організація Втікачів (ІРО) буде ними опікуватися, чи передатиме опіку над ними іншій організації чи організаціям.

У переліках пачок багато поміг Допомоговому Комітету поштовий підприємець п. Євген Ковальчук, зять наших діяльних громадян Антона і Параскеві Росоловських. Він дав нам усілякі поради, зв'язав з переліком харчевих пачок найдешевшею дорогою, як теж своєю автомашинною доставляв пачки на пошту і сейчас їх надавав. Окрім цього — як правний публічний нотар — потверджував завірення на приїзд скитальців до Америки. За це не дістав ніякої нагороди. Отже й тут роджені українці вложили теж свої труди у переселенчу й гуманітарну справу та виявили досить співчуття до своїх братів і сестер на вигнанні. За це цією дорогою в імені місцевого Допомогового Комітету складаю п. Євгенові Ковальчукові щире подяку.

Р. Пристай*

— Світова Рада Церков остерігає протестантів в цілому світі, щоб вони відмежувалися від замаскованої з. зв. Стокгольмським конгресом більшовицької пропаганди, що збирає підписи нібито проти атомової бомби.

— Голандія дала наказ деяким своїм воєнним кораблям на індійських водах долучитися до американської флотії в обороні Кореї. Висилку своїх кораблів для тих самих цілей планує теж Норвегія.

— Два смертні вироків проголошено комуно-румунський суд в процесі зашпигунство і зрад, введено — як не закликає обвинувачення — під прохотом палатського муніцип, американського єпископа Патріка О'Тари. П'ятьох інших обвинувачених засуджено на довічне в'язницю.

— Туреччина підписала торговельний договір, що передбачує товарообмін на суму — \$40,000 доларів.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ІНТЕРЕСНЕ ДЛЯ МУЖЧИН

Молодечні радощі бракує часто мужчинам перетонним, вичерпаним зі сил або нервовим. У деяких випадках завважали, що недостаток належних або вистачальних вітамінів в щоденних стравах була причиною недостатку енергії або бадрості. Це було причиною, що мужчини не мали радощів, якими вони з природи мали відпочивати.

Важливим є звільнення від таких, що зазнали незвичайного добродіяства від нової вітамінової пігулки, званої TRI-X. Ця пігулка, як провірено, містить в собі мінімальну щоденну потребу важливих вітамінів енергії для кожної дорослої людини. Багато людей є просто злинованими, як оці сполуча вітаміни в природі природи при вичерпанні нової енергії й життєздатності.

За окремим умовою читачі цієї газети можуть набути TRI-X, коли вишлють одне повідомлення до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 91, Box 762, Peelskill, N. Y. Залати вишлють вам дві три-доларові пігулки за \$5, отже за зніжкою \$1 на правильні ціни. Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.

Не посилайте грошей — залатити просто поштовою грошею. Не треба посылати грошей — залатити просто поштовою грошею.